

Sjudande urkraft!

Nog för att D/A-omvandlare brukar ha betydelse, men sällan har vi fått en sån hästspark som med Ideons massiva praktpjäs! **Text** Mats Meyer-Lie **Bild** H&M

Bygge och finish
Ljudkvaliteten rent allmänt...
... den hisnande basprestandan specifikt!

En prislapp som blir därefter

”Förmodligen världens bästa öl!” har länge varit Carlsbergs fräckt anspråkslösa reklam. Men för den grekiska digitalspecialisten Ideon finns ingen sådan här ödmjukhet. Inte när det gäller **Absolute E** som man menar låter bäst i världen. Den utgör ett halsbrytande, närmaste provocerande hopp upp från firmans annars så anspråkslösa och förnuftiga produkter, som lilla USB-klockenheten **3R USB Renaissance** för runt 3.500 kronor eller D/A-omvandlaren **Ayazi** för runt 30.000 kronor. Ayazi var firmans första produkt, som när den kom 2016 snabbt fick kultstatus i entusiastkretsar.

Men med sin ryggknäckande vikt och lika knäckande prislapp hamnar Ideons referensomvandlare i digitalteknikens toppskikt. Här har inget lämnats åt slumpen. Varken elektriskt eller mekaniskt och för att elektroniken ska kunna jobba så störningsfritt som över huvud taget möjligt, är den 27 kilo (!) tunga lådan fräst ur massiv aluminium. Det ger stadga och dämpning, men också noggrant avskärmade sektioner och Ideon menar att uppbyggnaden är nästan lika avgörande för slutresultatet som själva kretsarna.

Och kretsarna ja. Ensidig jakt på digital prestanda har fått många att mena att det som finns runt själva DAC-chipet spelar lika

stor, om inte större roll för ljudet. Ja, somliga konstruktörer menar att själva DAC-chipet bara står för kanske 20% av ljudet, medan saker som nätdel, mottagarkretsar, spänningsomvandling med mera är mycket mer avgörande. I Ideons fall valde man därför att satsa på det många menar fortfarande hör till marknadens toppomvandlare: ESS 8-kanliga 32-bits/768 kHz-chip.

Men där slutar alla likheter med konkurrenterna, för Ideon har inte bara en egen lösning för att koppla kanalerna till en balanserad utsignal. Nej, Ideons konstruktion är kulmen av ett treårigt projekt där man släppt alla förtöjningar och gått all-in, och då inte minst med nätdelen. Rättare sagt nätdelarna, för här finns tre transformatorer varav två är mycket överdimensionerade specialutvecklade toroider: en för digitalsidan och en för den analoga.

De matar en hisnande bank av 48 små glättningkondensatorer på 1.000 mikrofarad och ytterligare 80-talet utvalda audio-kondensatorer, merparten med isolering av silkesfibrer. Man använder alltså många små hypersnabba kondensatorer istället för några få stora, men tröga. Man har också en egenutvecklad, aktiv likriktning som helt eliminerar brus och spänningsspike.

Men här finns även 17 (!) extremt linjära och lågbrusiga spänningsregleringar med omfattande bypass-filtrering för absolut bästa transientegenskaper. En ofta förbisedd flaskhals för D/A-omvandlare är själva mottagarkretsarna och som hos Ideon är delvis egenutvecklade där bland annat signalen blir filtrerad i tre steg för att minimera jitterbrus. Av samma skäl har man inte mindre än tre bästa sortens FS-oscillatorer (femtosekund) för omklockning och separata klockor för USB- och S/PDIF-ingång.

En annan helt avgörande punkt där man lagt ner stor möda är strömmen till spänningsomvandlingen efter D/A-chipet. Ut från chipet kommer nämligen en strömsignal som måste omvandlas till ett motsvarande spänningssving. Många menar att det här så kallade I/V-steget har mer inverkan på slutresultatet än själva DAC-chipet, och i Ideons fall har man lagt ner stor möda även här. Den följande analogsektionen är minimalistiskt uppbyggd, men helt balanserad med noggrant utvalda diskreta komponenter och helt symmetrisk matning till de fyra signalsidorna.

Med Absolute E har man med andra ord velat ge digitalkretsen bästa möjliga och överdimensionerade miljö att arbeta i, sam-

3 snabba

- Låda fräst ur aluminiumblock
- 3 transformatorer
- Många små kondensatorer

En DAC med relativt få ingångar, där allt dock är av yppersta klass. Omklockningsenheten (överst) har FS-klockor.

Vi skulle kunna skriva mer om den här färgstarka och majestätiska omvandlaren och om hur den lät mer organiskt hudnära och analogt flödande än någon annan vi hört. Men där andra välgjorda analogklingande omvandlare för tankarna till mjuk, lite avrundad vinyl påminde Absolute E mer om en stor 2-spårs masterbandspelare på 76 centimeter per sekunds hastighet.

Tänk obevekligt godståg och ni förstår parallellerna. Men re-clockenheten då? Ja, pliktskyldigt provade vi den lite fram och tillbaka innan grejorna skulle tillbaka. Och visst blev ljudet lite bättre med (ännu) mer svärta och stereoymd, men när omvandlaren lät så löjligt bra redan som den var, kändes förbättringen som lite överkurs. Men som alltid: hade vi provat den längre hade vi nog inte kunnat vara utan den, lika lite som hela sagolika Absolute E...

Som så ofta i de här stratosfäriska pris-klasserna, utfärdas en varning om att provlyssning sker helt och hållet på egen risk.

H&M

Formel 1-förutsättningar. Men visst, det ska villigt erkännas att på grund av ESS-chipet var vi rätt fundersamma över en prislapp som mer antydde en egenutvecklad, diskret uppbyggd omvandlare à la dCS, Esoteric eller just MSB.

Men alla invändningar blev som bortblåsta när väl Absolute E fick styra upp musiken. Det självsäkra lugnet och den tryggt tillbakalutade spelstilen fick annat, låt vara billigare digitalljud att plötsligt kännas ängsligt och framåtlutat som om musiken forcerades fram. Med Absolute fick också bakgrunden en helt ny och djupare svärta, så att nya hårfina detaljer och dynamiskiftningar plötsligt framträdde helt tydligt men utan att störa helheten.

Också skillnaden i basförmåga hördes direkt och här visade Absolute E verkligen var skåpet skulle stå. Ja, det tunga kassaskåpet, för är det suboktaver du saknat i ditt system, kan Absolute schakta fram hotfull djupbas med svärta och fysisk tyngd vi inte upplevt sedan 4-delade digitalstaplarna Vivladi från tidigare nämnda dCS. Ju mer högupplöst musik man spelar desto mer märks också att det inte är frågan om en basförmåga vilken som helst, utan en lågbas som ger inspelningar en helt ny, överraskande påtaglig dimensionalitet. Har du högtalare som går riktigt djupt kan du plötsligt och på ett helt nytt sätt märka storleken på inspelningsrummet. Okej, du måste ha högtalare som går under 30 hertz, och det gäller förstås inte all musik.

Men ta välinspelad akustisk musik som jazz och orkestermusik eller en körinspelning och du är där och känner rummet redan innan musiken går i gång. Det är som att den här typen av basförmåga ger lyssnaren fler subtila signaler för att övertyga oss att vi är på plats i inspelningen, trots att det fortfarande bara handlar om något så trivialt som stereoljud.

Kringutrustning

Digitalkälla PC/dCS Rossini APEX, AVM CS8.3

Försteg Hegel H30

Förstärkare Gryphon Diablo 300, Burmester 956 Mk.2

Högtalare Perlisten S7t, QLN Prestige 3, B&W PMI

Kablage Jorma Statement, Transparent Ultra

Ideon Absolute E

Pris 360.000 kr

Funktion 32-bits D/A-omvandlare

Upplösning 32 bitar/384 kHz PCM alt. 4xDSD

Digital in S/PDIF (koax), USB, AES/EBU

Digital ut Nej

Analog ut 1 par RCA, 1 par XLR

Fjärrkontroll Nej

Hörlursutgång Nej

Mått (BxHxD) 49x12x35 cm

Vikt 27 kg

Ideon Absolute Time

Pris 74.000 kr

Funktion Digital re-clocking

Klockning 12,8 MHz

Digital in USB, S/PDIF (koax)

Digital ut USB hi-speed, S/PDIF

Mått (BxHxD) 49x12x18 cm

Vikt 15 kg

Info metawave.se, ideonaudio.com

tidigt som man skalat bort allt överflödigt. Därför har omvandlaren få funktioner och bara tre ingångar: koaxial, USB och AES/EBU och två par utgångar – RCA och XLR. Det är allt.

I samma asketiska anda finns bara en enda kontrollratt vars multifunktioner snabbt visade sig lättbegripliga. Med den väljer du vilken ingång och vilket av firmans sju egenprogrammerade PCM-filer eller fyra DSD-filer du vill använda, men här går också att styra saker som de-emphasis. Vill man kan man också ställa om analogutgången till variabel och kopplad via XLR ger omvandlaren hela 9 volt ut – nog för att driva långa kablar eller tröga slutsteg.

Absolute E må vara enkel och asketisk, men är byggd som ett kassaskåp. Sak samma med den lite mindre Absolute Time – en separat 15-kilos klockningsenhet för S/PDIF- och USB-signal, men som vi nog tyckte verkade lite överkurs med tanke på allt som redan satt i omvandlaren.

Är det en sak firmor som ASR, MSB eller för den skull Naim lärt oss genom åren, är det att man aldrig kan ha för stor nåtadel. Och med de låga arbetsspänningarna hos D/A-kretsar blir det här ännu viktigare för att inte säga helt avgörande. Det vet Ideon, som låtit ett standardchip (näja) få närmast